

ZOFIA WĄSOWICZ

ur. 1931; Brześć

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", walki o Lublin, wyzwolenie, cmentarz na ulicy Lipowej

Groby ofiar walk w Lublinie w 1944 r.

Jedna z tych właśnie [sąsiadek], Zosia, moja rówieśnica, i taka Jadzia zostały tutaj [na Lipowej]. Jak już Polacy weszli do Lublina, to mnóstwo ludzi rzuciło się brać odzież, która była w Akcji Katolickiej. I ta moja koleżanka z tą drugą, we dwie, i matka poszły tam. Wyszły już z tymi tłumokami na plecach i szrapnel się nad nimi rozerwał. Ta koleżanka Zosia została zabita i matka też zabita, a Jadzię w nogi poraził tylko ten szrapnel. Zosia to leży właśnie, jak tylko się wchodzi na cmentarz, po lewej stronie taki jest pomnik i jej zdjęcie. Zosia Mróz. Bo jak były te działania [wojenne], to wszystkie ciała przywożono pod cmentarz i tam zostawiano. A tą moją koleżankę Zosię, ponieważ w kaplicy była jedna trumna, więc ten jej dziadek poszedł, wziął tą trumnę i tą Zosię w tej trumnie położył i w kaplicy zostawił. A cmentarz był dłuższy czas niedostępny dlatego, że tam ukrywali się Niemcy. Dopiero były jakieś akcje, wyłapywali tych Niemców. Ja wróciłam już do domu z Unickiej i dopiero był ten pogrzeb.

Były takie momenty, że chcieliśmy na pogrzeb i nie można było iść, bo strzelanina była na cmentarzu. I ta moja koleżanka [jak była] jeszcze w trumnie, kula strzeliła w tą trumnę i jeszcze w nią. A szłam na pogrzeb dziadka mojego i nalot był, trumnę stawiali na środku i wszyscy żeśmy uciekali, między grobami żeśmy się kładli. To już było po wyzwoleniu Lublina. Zaraz po wyzwoleniu Lublina. I ludzie się bali później iść do tych swoich grobów. Te ciała, które były przy cmentarzu, to był straszny wtedy fetor. Chlorowali, ale to nic nie dało. Ci, którzy zginęli podczas wyzwolenia Lublina, to większość była pochowana na tej sekcji nr 5. Nawet tam jest pochowana jedna taka (jest jej zdjęcie), ona była śpiewaczką z Warszawy. Rodzice jej tutaj byli i tutaj ją pochowali na tej sekcji nr 5.

Data i miejsce nagrania	2007-07-20, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"